

Sygn. I C 287/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nowak

Protokolant: Agata Suchaniak

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2015 r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w W.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) im. N.M.P. w C.

o zapłatę na skutek sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 24 kwietnia 2015r. w sprawie sygn. akt I Nc 49/15

1. umarza postępowanie co do kwoty 44.204,40 złotych (czterdzieści cztery tysiące dwieście cztery złote czterdzieści groszy);
2. oddała powództwo co do kwoty 7.829,32 złotych (siedem tysięcy osiemset dwadzieścia dziewięć złotych trzydzieści dwa grosze);
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.012 złotych (cztery tysiące dwanaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

I C 287/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 kwietnia 2015 r. (data nadania pisma w placówce operatora pocztowego) powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wносиła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym obowiązku zapłaty jej rzecz przez pozwanego Wojewódzkie Szpital (...) Panny w C. kwoty 75.064,62 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa tj. od 2 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty. Powódka domagała się także zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, iż dochodzi od pozwanego roszczeń wynikających z umów dostawy nr rej. P - (...) z dnia 6 sierpnia 2013 r. wraz z aneksem z dnia 14 lipca 2014 r., P -8/032-1/13 z dnia 13 czerwca 2013 r. wraz z aneksem z dnia 3 czerwca 2014 r. Powódka wskazała dalej, iż właściwie wywiązała się ze swojego zobowiązania i dostarczyła na rzecz pozwanego umówiony towar. W związku z tym wystawiono następujące faktury VAT:

- nr (...) w dniu 8 lutego 2012 r. na kwotę 5.482,08 zł z terminem wymagalności 9 marca 2012 r.,
- nr (...) w dniu 21 lutego 2012 r. na kwotę 534,60 zł z terminem wymagalności 22 marca 2012 r.,
- nr (...) w dniu 27 lutego 2012 r. na kwotę 381,30 zł z terminem wymagalności 28 marca 2012 r.,

- nr (...) w dniu 27 lutego 2012 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 28 marca 2012 r.,
- nr (...) w dniu 29 lutego 2012 r. na kwotę 20.930,40 zł z terminem wymagalności 30 marca 2012 r.,
- nr (...) w dniu 14 marca 2012 r. na kwotę 20.930,40 zł z terminem wymagalności 28 marca 2012 r.,
- nr (...) w dniu 7 marca 2012 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 6 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 15 marca 2012 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 14 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 15 marca 2012 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 14 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 16 marca 2012 r. na kwotę 602,70 zł z terminem wymagalności 15 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 21 marca 2012 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 20 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 22 marca 2012 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 21 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 27 marca 2012 r. na kwotę 20.930,40 zł z terminem wymagalności 26 kwietnia 2012 r.,
- nr (...) w dniu 4 marca 2013 r. na kwotę 6.480 zł z terminem wymagalności 3 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 4 marca 2013 r. na kwotę 12.096 zł z terminem wymagalności 3 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 7 marca 2013 r. na kwotę 18.273,60 zł z terminem wymagalności 6 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 15 marca 2013 r. na kwotę 628,28 zł z terminem wymagalności 14 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 20 marca 2013 r. na kwotę 11.469,60 zł z terminem wymagalności 19 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 26 marca 2013 r. na kwotę 20.228,40 zł z terminem wymagalności 25 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 26 marca 2013 r. na kwotę 3.552,24 zł z terminem wymagalności 25 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 4 kwietnia 2013 r. na kwotę 108,24 zł z terminem wymagalności 25 kwietnia 2013 r.,
- nr (...) w dniu 5 kwietnia 2013 r. na kwotę 1.728 zł z terminem wymagalności 5 maja 2013 r.,
- nr (...) w dniu 8 kwietnia 2013 r. na kwotę 2.332,80 zł z terminem wymagalności 8 maja 2013 r.,
- nr (...) w dniu 10 kwietnia 2013 r. na kwotę 17.528,40 zł z terminem wymagalności 10 maja 2013 r.,
- nr (...) w dniu 23 kwietnia 2013 r. na kwotę 11.145,60 zł z terminem wymagalności 23 maja 2013 r.

W dalszej części uzasadnienia pozwu wskazano, iż na dochodzoną w niniejszym procesie sumę 75.064,62 zł składają się: kwota 44.204,40 zł tytułem pozostałych do zapłaty należności głównych oraz kwota 30.860,62 zł tytułem odsetek, wliczonych na dzień 1 kwietnia 2015 r.

Nakazem zapłaty (k. 75) wydanym w dniu 24 kwietnia 2015 r. w postępowaniu upominawczym, sygn. akt I Nc 49/15, Sąd Okręgowy nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powódki kwotę 75.064,62 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 kwietnia 2015 r. oraz kosztami postępowania w kwocie 4.573 zł.

Od powyższego nakazu pozwany złożył sprzeciw (k. 80 -81), zaskarżając orzeczenie Sądu Okręgowego w zakresie kwoty 52.033,72 zł i wnosząc o oddalenie powództwa w tym zakresie oraz o zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu podniesiono, iż pozwany w dniu 30 marca 2015 r. tj. jeszcze przed wniesieniem powództwa dokonał częściowej zapłaty świadczeń pieniężnych dochodzonych pozwem tj. należności głównej w łącznej kwocie 44.204,40 zł, która obejmowała należności wynikające z faktur VAT: (...), (...), (...), (...), (...). Pozwany powołując się na treść § 7 ust. 3 umowy Nr /P- (...), wskazał, iż zapłata na rzecz powódki miała następować w terminie 30 dni od daty otrzymania przez Zamawiającego faktury VAT. W związku z tym zarzucił, iż doszło do błędnego naliczenia należności odsetkowych od kwot wynikających z faktur VAT nr (...) (dupl.), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). Świadczenia wynikające z tych faktur, w ocenie pozwanego stały się wymagalne później, a co za tym idzie odsetki za opóźnienie w tym zakresie wynosiły 23.030,90 zł. Tym samym wyliczenie zawarte w pozwie zostało zawyżone o kwotę 337,88 zł. W dalszej części uzasadnienia sprzeciwu pozwany podniósł zarzut przedawnienia świadczenia w kwocie 7.491,44 zł stanowiącego odsetki za opóźnienie od należności wynikających z faktur VAT wystawionych w 2012 r. nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). W związku z tym wskazał, iż odsetki przedawniają się najpóźniej w momencie przedawnienia roszczenia o świadczenie główne. W stanie faktycznym zaistniałym w sprawie strony zawarły umowę sprzedaży, stosownie do art. 554 k.c. roszczenia z niej ulegają przedawnieniu z upływem dwóch lat od ich wymagalności. W związku z powyższym, zdaniem pozwanego ostatnia z wymienionych wyżej faktur mogła być skutecznie dochodzona najpóźniej w dniu 26 kwietnia 2014 r. Niezależnie od powyższego, pozwany powołując się na tzw. ostrożność procesową, podniósł, iż powódka dokonała błędnego wyliczenia odsetek od kwot ujętych na fakturach VAT (...). Stosownie bowiem do postanowień umowy nr (...) zapłata za towary dostarczane przez powódki miała następować w terminie 30 dni od daty otrzymania przez pozwanego faktury VAT. Tym samym należności odsetkowe w powyższym zakresie zostały zawyżone w pozwie o kwotę 553,40 zł.

W piśmie procesowym z dnia 13 sierpnia 2015 r. (k. 129-130) powódka cofnęła powództwo co do kwoty 44.223,78 zł i wniosła w tym zakresie o umorzenie postępowania. Powódka podtrzymała żądanie zasądzenia od pozwanego kwoty 7.829,32 zł tytułem odsetek za opóźnienie wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka przyznała, iż pozwany dokonał na jej rzecz spłaty części należności głównej w kwocie 44.223,78 zł, choć w jej ocenie nastąpiło to w już w toku procesu. Powódka podkreśliła, iż z uwagi na to, że cofnięcie pozwu nastąpiło dopiero z uwagi na spełnienie świadczenia po wytoczeniu powództwa, zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą, pozwany jako strona przegrywająca proces jest zobowiązany do zwrotu kosztów procesu stronie powodowej. Powódka zakwestionowała również skuteczność podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, wywodząc, iż w przypadku spełnienia świadczenia przed upływem przedawnienia roszczenia, należności odsetkowe uzyskują samodzielny byt i przedawniają się z upływem lat trzech stosownie do art. 118 k.c.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 16 grudnia 2011 r. pozwany Wojewódzki Szpital (...) Panny w C. (jako Zamawiający) zawarł z powódką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (jako Wykonawcą) umowę Nr (...), której przedmiotem była dostawa płynów dializacyjnych do siedziby Zamawiającego, zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia, zawartym w formularzu asortymentowo – cenowym stanowiącym Załącznik nr 1 do przedmiotowej umowy (§ 1 ust. 1 umowy). Strony postanowiły, iż umowa zostaje zawarta na okres 12 miesięcy, tj. do dnia 15 grudnia 2012 r., a realizacja zamówienia będzie następować sukcesywnie (§ 2 umowy). W § 3 ust. 1 umowy pozwany zobowiązał się zapłacić za przedmiot zamówienia wynagrodzenie zgodne z cenami podanymi w formularzu asortymentowo – cenowym zawartym w Załączniku nr 1. Stosownie do § 5 ust. 1 umowy zapłata przedmiotowego wynagrodzenia miała następować na podstawie faktur VAT wystawionych przez powódkę za każdą część realizowanego zamówienia. Strony ustaliły, iż pozwany winien spełnić świadczenia w formie polecenia przelewu na rachunek bankowy powódki w terminie 30 dni od daty otrzymania od niej prawidłowo wypełnionej faktury VAT. Postanowiono przy tym, iż za dzień zapłaty będzie uważany dzień uznania rachunku bankowego powódki (§ 5 ust. 3 umowy).

Aneksem NR (...) z dnia 13 grudnia 2012 r., w związku z niezrealizowaniem przez powódkę przedmiotu umowy w zakresie ilościowym i wartościowym, strony wydłużyły termin realizacji umowy o 3 kolejne miesiące (§ 1 i 2 aneksu). Pozostałe postanowienia umowy Nr (...) nie uległy zmianie.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód: odpis umowy NR (...) z 16.12.2011 r. wraz z załącznikiem k. 103 -109, odpis Aneksu Nr (...) z dnia 13.12.2012 r. k. 110).

Powódka zgodnie z postanowieniami umowy dostarczyła pozwanemu określone produkty medyczne, a następnie wystawiła faktury VAT, które zostały doręczone pozwanemu, o nr (...), (...), (...), (...), (...), (...) (doręczona w dniu 28 marca 2013 r.), (...), (...), (...) (doręczona w dniu 1 czerwca 2012 r.), (...), (...) (doręczona w dniu 13 kwietnia 2012 r.), (...) (doręczona w dniu 13 kwietnia 2012 r.), (...), (...) (doręczona w dniu 11 marca 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 13 marca 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 11 marca 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 19 marca 2013 r.), (...) - duplikat (doręczona w dniu 28 kwietnia 2014 r.), (...) (doręczona w dniu 28 marca 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 29 marca 2013 r.), (...), (...) (doręczona w dniu 10 maja 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 9 kwietnia 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 15 kwietnia 2013 r.), (...) (doręczona w dniu 25 kwietnia 2013 r.).

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód: odpisy faktur VAT k. 53-54, 59-60, 62, 65-70, 88 – 102)

Pozwany w ustalonym w umowach terminach nie spełnił świadczeń pieniężnych wynikających z powyższych faktur VAT na rzecz powódki. Należności z faktur VAT nr (...) zostały zapłacone na rzecz powódki w dniu 17 października 2012 r. Zapłata należności z faktur VAT (...) nastąpiła najpóźniej w dniu 1 kwietnia 2015 r.

Na dzień wniesienia pozwu należne powódce odsetki za opóźnienie w zapłacie świadczeń wynikających z powyższych umów wynosiły 23.969,34 zł.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód kopie przelewów bankowych k. 84 – 85)

W 2013 r. strony zawarły dwie kolejne umowy, których przedmiotem była dostawa artykułów medycznych. W dniu 13 czerwca 2013 r. umowę Nr (...) i w dniu 6 sierpnia 2013 r. P- (...). Umowy te zostały następnie zmodyfikowane w zakresie terminu realizacji zamówień Aneksami zawartymi odpowiednio w dniu 3 czerwca 2014 r. i 14 lipca 2014 r.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód – umowa Nr (...) wraz z załącznikami i aneksem k. 36 – 44, umowa Nr (...) r. wraz z załącznikami i aneksem k. 25 – 35, 45)

Sąd zważył, co następuje:

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że strony zawarły w dniu 16 grudnia 2011 r. umowę nr (...), która została następnie wykonana przez powódkę poprzez dostarczenie na rzecz pozwanego określonych artykułów medycznych. Wynagrodzenie należne z tego tytułu powódce zostało ujęte na wskazanych powyżej fakturach VAT i co również było bezsporne, nie zostało ono zapłacone w ustalonych terminach przez pozwanego. W związku z tym należy zaznaczyć, iż podstawą dochodzonych pozwem roszczeń, nie były powołane tam umowy Nr (...). Okoliczność ta nie miała jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż pozwany sam przedstawił odpis umowy z dnia 16 grudnia 2011 r., a jej treść we wskazanym wyżej zakresie była analogiczna jak umów zawartych między stronami w 2013 r., na które powoływała się powódka. Przedmiotem sporu był natomiast sposób wyliczenia ustawowych odsetek za opóźnienie w zapłacie świadczeń wynikających z faktur VAT nr (...) (dupl.), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), moment dokonania zapłaty za należności objęte fakturami VAT nr (...) duplikat, (...) oraz okoliczność, czy pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia roszczeń odsetkowych dochodzonych w niniejszej sprawie w zakresie wyznaczonym zakresem sprzeciwu wniesionego od nakazu zapłaty z dnia 24 kwietnia 2015 r.

Powódka przed rozpoczęciem rozprawy cofnęła pozew co do kwoty 44.223,78 zł, przyznając, że w takim zakresie strona pozwana dokonała zapłaty części dochodzonych świadczeń. Nie było podstaw, aby uznać, że czynność ta jest sprzeczna

z prawem, zasadami współzycia społecznego czy też zmierza do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). Tym samym co do kwoty 44.204,40 zł postępowanie należało w sprawie umorzyć stosownie do art. 355 § 1 k.p.c.

Moment dokonania zapłaty przez pozwanego, nie wpływał na rozstrzygnięcie Sądu w omawianym wyżej zakresie, miał natomiast znaczenie dla określenia strony wygrywającej proces w kontekście orzeczenia o kosztach procesu. Co do zasady cofnięcie pozwu przez powoda i umorzenie w takim zakresie postępowania, skutkuje przyjęciem, że jest on stroną przegrywającą proces. Jeżeli jednak przyczyną cofnięcia pozwu jest dokonanie już po wytoczeniu powództwa zapłaty dochodzonej należności, z punktu widzenia przepisów o kosztach procesu za stronę przegrywającą uważa się pozwanego (por. m.in. post. Sądu Najwyższego z 20.08.1979 r., I CZ 92/79, LEX nr 8188). W niniejszej sprawie powództwo zostało wniesione poprzez nadanie pisma w placówce operatora pocztowego w dniu 2 kwietnia 2015 r. Pozwany załączył do sprzeciwu dowody złożenia w dniu 30 marca 2015 r. polecenia przelewów na rachunek bankowy powódki kwot w łącznej wysokości 44.204,40 zł. W ocenie Sądu, należało zatem przyjąć, iż zapłata nastąpiła najpóźniej w dniu 1 kwietnia 2015 r., a więc przed wytoczeniem powództwa. Uwzględniając zasady doświadczenia życiowego i aktualną praktykę w zakresie księgowania operacji bankowych zleczanych przez klientów tych instytucji, do uznania rachunku odbiorcy świadczenia dochodzi bowiem zazwyczaj w tym samym dniu albo najpóźniej w kolejnym dniu roboczym. Powódka nie przedstawiła natomiast żadnych dowodów, z których wynikałoby, że zapłata przez pozwanego nastąpiła w terminie późniejszym niż 1 kwietnia 2015 r. W związku z powyższym należało uznać, iż do spełnienia świadczenia w omawianej wyżej części doszło przed wytoczeniem powództwa.

Stosownie do § 5 ust. 3 umowy z dnia 16 grudnia 2011 r. zapłata za należności wynikające z poszczególnych faktur VAT wystawionych w związku z wykonywaniem umowy przez powódkę, miała następować w terminie 30 dni od doręczenia ich pozwanemu. Do sprzeciwu załączono odpisy faktur VAT ze znajdującymi się na nich potwierdzeniami daty wpływu tych dokumentów do siedziby pozwanego. Wskazuje to, iż należności tam ujęte stały się wymagalne w terminach określonych w uzasadnieniu sprzeciwu, a nie w datach wskazanych przez powódkę w pozwie. Powódka w odpowiedzi na sprzeciw nie odniosła się do omawianego zarzutu strony przeciwnej i w dalszym ciągu domagała się zasądzenia na jej rzecz tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie kwoty 7.829,32 zł. Niemniej jednak powódka nie przedstawiła żadnych dowodów, które wskazywałyby, że faktury VAT zostały doręczone pozwanemu w dniach uzasadniających ustalenie wymagalności poszczególnych należności głównych w sposób określony w pozwie. W konsekwencji należało uznać, iż kwota odsetek za opóźnienie, którą pozwany winien uiścić na rzecz powódki, po uwzględnieniu kwoty prawomocnie zasądzonej nakazem zapłaty, wynosiłaby 6.938,44 zł.

Sąd uznał jednak, że w powyższym zakresie strona pozwana skutecznie podniosła zarzut przedawnienia roszczenia, co winno skutkować oddaleniem powództwa w tej części. Umowę z dnia 16 grudnia 2011 r., z uwagi na treść jej postanowień, należy oceniać jako umowę sprzedaży dokonaną w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy (powódki). W związku z tym, stosownie do art. 554 k.c. termin przedawnienia wynikających z niej roszczeń wynosi dwa lata, od momentu ich wymagalności. Świadczenia w związku z którymi podniesiono zarzut przedawnienia roszczeń stanowiły jednak odsetki, a zatem miały charakter okresowy. Stosownie zaś do treści art. 118 k.c. roszczenia przy tego rodzaju świadczeniach przedawniają się z upływem lat trzech. Na tym tle należy wskazać, iż przewidziany w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. W sytuacji zaś gdy świadczenie główne wygasło przez upływ terminu przedawnienia jego roszczenia, do przedawnienia roszczeń o zapłatę odsetek stosuje się na zasadach ogólnych trzyletni termin przedawnienia wskazany w art. 118 k.c. (tak m.in. Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z 26.01.2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149, wyroku z 13.01.2012 r., I CNP 22/11, LEX nr 1170206).

Uwzględniając zatem moment wymagalności poszczególnych świadczeń odsetkowych powstałych w związku z opóźnieniem w zapłacie należności głównych ujętych w fakturach VAT od nr (...) do (...) i trzyletni termin z art. 118 k.c. należało uznać, iż roszczenie o spełnienie tych świadczeń uległo przedawnieniu przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i

§ 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Powódka poniosła koszty w łącznej wysokości 7.388 zł, pozwany zaś w kwocie 3.617 zł. Ogólna suma kosztów procesu wynosi zatem 11.005 zł. Powódka wygrała proces w 30,68 %. Z początkowo dochodzonej pozwem łącznej kwoty 75.064 zł, na jej rzecz zasądzono należność w wysokości 23.030,90 zł, objętą nakazem zapłaty w części w której nie został zaskarżony przez pozwanego. Co do kwoty 7.829,323 zł powództwo zostało oddalone, zaś w pozostałym zakresie Sąd postępowanie umorzył. Skoro pozwany nie dał powodu do sądowego dochodzenia od niego należności w kwocie 44.204,40 zł, gdyż spełnił to świadczenie przed wytoczeniem powództwa, za stronę przegrywającą także w tej części należało uznać powódkę.

W związku z powyższym, na podstawie powołanych wcześniej przepisów, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4.102 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.